

Briselē, 28.9.2017.
COM(2017) 555 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Cīņa pret nelikumīgu saturu tiešsaistē

Tiešsaistes platformu atbildības kāpināšana

1. IEVADS

Tiešsaistes platformas būtiski veicina inovāciju un izaugsmi digitālajā ekonomikā. Ar to palīdzību šobrīd ir vieglāk nekā jebkad agrāk piekļūt informācijai un apmainīties ar to, kā arī tās paver jaunas tirgus izdevības, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Lielākajai daļai interneta lietotāju tiešsaistes platformas kalpo arī par galveno piekļuves punktu informācijai un cita veida saturam — te minamas meklētājprogrammas, sociālie tīkli, mikroemuāru vietnes un video kopīgošanas platformas. Pēdējos gados izmaiņas notikušas arī platformu uzņēmējdarbības modeļos, kuri tiecas izveidot ciešāku saikni starp lietotājiem un saturu, lai reklāmas sasniegtu konkrētas mērķgrupas. Šīs platformas miljardiem lietotāju nodrošina piekļuvi milzīgiem satura un informācijas apjomiem¹ un sniedz inovatīvus pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

Tomēr lielas bažas rada tas, ka aizvien lielākos apjomos tiek augšupielādēts nelikumīgs saturs, kas pēc tam tiešsaistē pieejams citiem, tāpēc ir nepieņemami un iedarbīgi jārikojas. **Nelikumīgs saturs bezsaistē ir nelikumīgs arī tiešsaistē.** Kūdišana uz terorismu, naidu un vardarbību kurinoši ksenofobiski un rasistiski publiski izteikumi, kā arī bērnu pornogrāfija ES ir nelikumīgi. Terorisma materiālu augošā pieejamība tiešsaistē un šo materiālu izplatība rada nopietnus drošības draudus, kā arī aizskar cietušo cieņu. Eiropas Savienība šajā sakarā ir veikusi vairākus pasākumus². Tomēr mūsdienu digitālajā sabiedrībā nelikumīgā satura atklāšana un izņemšana tiešsaistē ir ārkārtīgi aktuāla problēma.

Sakarā ar teroristu uzbrukumiem Eiropas Savienībā un terorisma propagandas izplatīšanos tiešsaistē Eiropadome savos 2017. gada 22. un 23. jūnija secinājumos norādīja, ka tā *“sagaida, ka nozare .. izstrādās jaunas tehnoloģijas un rīkus, ar ko uzlabot tāda satura automātisku atklāšanu un tā dzēšanu, kurā kūda uz terora aktiem. Tas pēc vajadzības būtu jāpapildina ar attiecīgajiem leģislatīvajiem pasākumiem ES līmenī”*. Līdzīgi aicinājumi tika pausti arī nesenajos G7 un G20 valstu vadītāju samitos³. Tāpat arī Eiropas Parlaments 2017. gada jūnija rezolūcijā par tiešsaistes platformām mudināja šīs platformas *“stiprināt pasākumus cīņai pret nelikumīgu un kaitīgu saturu tiešsaistē”* un vienlaikus aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumus šo jautājumu risināšanai⁴.

Tiešsaistes platformas, ar kuru starpniecību saturam piekļūst lielākā daļa interneta lietotāju, nes nozīmīgu sabiedrisko atbildību, kas paredz, ka tām jāaizsargā to lietotāji un sabiedrība kopumā un jāgādā, ka noziedznieki un citas personas, kuras iesaistītas nelikumīgās darbības tiešsaistē, nevar nelietīgi izmantot to pakalpojumus. Atvērtās digitālās telpas nedrīkst kļūt par augsni terorismam, nelikumīgai naida runai, vardarbībai pret bērniem vai cilvēktirdzniecībai, kā arī tās nedrīkst kļūt par vietām, kurās nepastāv nekādi likumi. Nav šaubu, ka nelikumīga satura izplatīšana tiešsaistē var mazināt pilsoņu uzticību un paļāvību digitālajai videi, taču tā var arī apdraudēt platformu ekosistēmu un digitālā vienotā tirgus tālāko ekonomisko attīstību. Ņemot vērā tiešsaistes platformu atbildību, kas

¹ Pašlaik ik sekundi platformā *Twitter* tiek publicēti 8000 ziņojumu un platformā *Instagram* — 1000 fotoattēlu, savukārt meklētājprogrammā *Google* tiek veikti 60 000 meklējumu un platformā *YouTube* tiek skatīti 70 000 video. Sk. <http://www.internetlivestats.com/>.

² Sk. 2. iedaļu.

³ Eiropadomes secinājumi, ST 8 2017 INIT, 2017. gada 22. un 23. jūnijs, G7 Taormīnas paziņojums, 2017. gada 26. maijs un G20 valstu vadītāju deklarācija, 2017. gada 8. jūlijs.

⁴ Eiropas Parlamenta 2017. gada 15. jūnija rezolūcija par tiešsaistes platformām (2016/2274(INI)).

izriet no to centrālās lomas sabiedrībā, tām būtu cieši jāaņem pastiprināt centienus risināt šo problēmu.

Cīņā pret nelikumīgu saturu tiešsaistē jāizmanto pienācīgi un pārlicinoši aizsarglīdzekļi, kuri nodrošinās attiecīgo pamattiesību aizsardzību. Tā kā arvien pieaug tiešsaistes platformu loma informācijas piekļuves nodrošināšanā, tām ir arī jāiesaistās šāda līdzsvara panākšanā. Cīņā pret nelikumīgu saturu, kas pieejams tiešsaistē ES robežās, par pamatu būtu jāizmanto un jāņem vērā ES darbības pasaules līmenī.

Šajā paziņojumā izklāstītas vadlīnijas un principi, kas jāievēro tiešsaistes platformām, lai pastiprinātu cīņu pret nelikumīgu saturu tiešsaistē⁵, sadarbojoties ar valstu iestādēm, dalībvalstīm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Tā mērķis ir sekmēt un pastiprināt labas prakses īstenošanu, lai nepieļautu, atklātu un izņemtu nelikumīgu saturu, kā arī liegtu piekļuvi tam, tādā veidā nodrošinot, ka nelikumīgs saturs patiešām tiek izņemts, kā arī nodrošinot lielāku pārredzamību un pamattiesību aizsardzību tiešsaistē. Tas arī cenšas platformām skaidrot, kāda ir to atbildība, kad tās veic proaktīvas darbības nelikumīga satura atklāšanai, izņemšanai vai piekļuves liegšanai (t. s. "labo samariešu" darbības).

2. KONTEKSTS

Eiropas Savienība jau ir sākusi apkarot nelikumīgu saturu tiešsaistē, izmantojot gan saistošus, gan nesaistošus pasākumus. Rīcībpolitikas pasākumi ietver **Direktīvu par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu**⁶, **Terorisma apkarošanas direktīvu**⁷, ierosinātos pasākumus **autortiesību reformas**⁸ sakarā un **Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu (AVMPD)**⁹.

Šos esošos un ierosinātos leģislatīvos pasākumus papildina vairāki neleģislatīvi pasākumi, piemēram, **Rīcības kodekss cīņai pret nelikumīgiem naidu kurinošiem izteikumiem tiešsaistē**¹⁰, **ES Interneta foruma**¹¹ veikums **terorisma propagandas jomā**, **Saprašanās memorands par viltotu preču tirdzniecību internetā**¹², Komisijas **paziņojums par tirgus uzraudzību attiecībā uz produktiem, ko pārdod tiešsaistē**¹³, **pārtikas ķēdes produktu tirdzniecība tiešsaistē**, ES rīcības plāns savvaļas

⁵ Paziņojumā izklāstīto elementu pamatā ir informācija, kas iegūta plašā sabiedriskajā apspriešanās, kā arī apspriedēs ar konkrētām mērķgrupām un ieinteresēto personu darbsemināros.

⁶ Sk. neseno Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā sniegts novērtējums par pasākumiem, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu 25. pantā.

⁷ Direktīva (ES) 2017/541 (Terorisma apkarošanas direktīva) dalībvalstīm uzliek pienākumu veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek nekavējoties izņemts tiešsaistes saturs, kas kūda uz teroraktiem (21. pants). Šajā jomā ES Interneta foruma kontekstā platformas pēc paziņojumiem no ES vienības ziņošanai par interneta saturu brīvprātīgi izņem terorismu popularizējošu saturu.

⁸ COM(2016) 593.

⁹ COM(2016) 287.

¹⁰ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6243_en.htm

¹² <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2016/EN/3-2016-3724-EN-F1-1.PDF>

¹³ OV C 250, 1.8.2017.

dzīvnieku un augu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai¹⁴, **vadlīnijas par Negodīgas komercprakses direktīvu**¹⁵ un kopīgie pasākumi ar valstu iestādēm Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības tīklā¹⁶. Eiropas stratēģija **“Bērniem labāks internets”**¹⁷ ir pašregulācijas iniciatīva, kuras mērķis ir uzlabot tiešsaistes vidi bērniem un jauniešiem, ņemot vērā risku saskarties ar kiberterorizēšanu vai saturu, kas ir vardarbīgs vai saistīts ar seksuālu izmantošanu.

2016. un 2017. gada paziņojumos¹⁸ Komisija uzsvēra, ka tiešsaistes platformām ir jāuzņemas lielāka atbildība un ES mērogā jāpastiprina pašregulācijas centieni izņemt nelikumīgu saturu. Turklāt Komisija ir arī apņēmusies uzlabot koordināciju starp dažādajiem nozaru dialogiem un platformām un izpētīt vajadzību izstrādāt norādes par oficiālas paziņošanas un rīcības procedūrām. Tas būtu jādara, veidojot sinerģiju ar dialogiem un darbu, kas jau sākti citās jomās, piemēram, Eiropas Drošības programmas sakarā vai nelikumīgas naida runas jomā, taču vienlaikus jāizvairās no to ietekmēšanas.

Neseni ziņojumi par dažām no šīm nozaru iniciatīvām ir uzrādījuši progresu. Attiecībā uz nelikumīgu naida runu 2017. gada jūnija ziņojumi uzrādīja, ka dažās ES dalībvalstīs sešu mēnešu laikā izņemšanas apjomi paziņotā satura izlasē pieauga no 28 % līdz 59 % no paziņotā satura, tomēr starp platformām vērojamas būtiskas atšķirības¹⁹. Šajā pašā periodā tika konstatēti arī daži uzlabojumi izņemšanas ātrumā, tomēr joprojām 28 % gadījumu saturs tika izņemts vien nedēļas laikā²⁰. Tas liecina, ka neregulatīva pieeja var dot zināmus rezultātus, jo īpaši, ja to papildina pasākumi, ar kuriem sekmē sadarbību starp visiem iesaistītajiem operatoriem. Kopš ES Interneta foruma izveides ir izņemti 80–90 % terorismu popularizējoša satura, par ko bija signalizējis Eiropols²¹. Saistībā ar bērnu seksuālas izmantošanas materiāliem uzticības dienestu sistēma *INHOPE* jau 2015. gadā ziņoja, ka 91 % materiālu tiek izņemti 72 stundu laikā un katrs trešais materiāls — 24 stundu laikā²².

Dažādie notiekošie nozaru dialogi arī atklāja, ka procedūras, kas reglamentē atklāšanu, identificēšanu, izņemšanu un atkārtotas augšupielādes novēršanu, dažādās nozarēs ir lielā mērā līdzīgas. Šie secinājumi kalpoja par informatīvo bāzi šā paziņojuma sagatavošanai.

ES līmenī vispārīgais nelikumīga satura izņemšanas tiesiskais regulējums ir E-komercijas direktīva²³, kas cita starpā saskaņo nosacījumus, saskaņā ar kuriem dažas tiešsaistes platformas var saņemt atbrīvojumu no atbildības par nelikumīgu saturu, ko tās mitina digitālajā vienotajā tirgū.

Nelikumīgs saturs tiešsaistes platformās var izplatīties ar tādu tiešsaistes pakalpojumu palīdzību, kuri ļauj augšupielādēt trešās personas saturu. Uz šādiem mitināšanas pakalpojumiem zināmos apstākļos

¹⁴ http://ec.europa.eu/environment/cites/pdf/WAP_EN_WEB.pdf

¹⁵ SWD(2016)163, 25.5.2016.

¹⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/consumer_protection_cooperation_network/index_en.htm

¹⁷ Paziņojums COM(2012) 196 final (“Bērniem labāks internets”): <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/alliance-better-protect-minors-online>

¹⁸ COM(2016)288 un COM(2017)228.

¹⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1471_lv.htm

²⁰ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=71674

²¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-544_en.htm

²² http://www.inhope.org/Libraries/Annual_reports/INHOPE_Annual_Report_2015.sflb.ashx?download=true

²³ 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK (E-komercijas direktīva).

ir attiecināms E-komercijas direktīvas 14. pants²⁴. Šajā pantā noteikts, ka no mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem²⁵ nevar prasīt atbildību par informāciju, kas tiek glabāta pēc trešo personu pieprasījuma, ar noteikumu, ka: a) tiem patiesi nav zināms par nelikumīgu darbību vai informāciju un attiecībā uz prasībām par kaitējumu tiem nav zināmi fakti vai apstākļi, kas liecinātu par nelikumīgu darbību vai informāciju, vai b) pēc šādu ziņu saņemšanas vai apstākļu konstatēšanas tie informāciju nekavējoties izņem vai liedz piekļuvi tai. Vienlaikus šai direktīvai vajadzētu "veidot pienācīgu pamatu **operatīvu un uzticamu procedūru attīstībai, lai likvidētu pieeju nelegālai informācijai un izņemtu šādu informāciju**"²⁶.

Turklāt 15. pants nosaka: "*Dalībvalstis neuzliek vispārējas saistības pakalpojuma sniedzējiem, **piedāvājot [14. pantā] minētos pakalpojumus, pārraudzīt informāciju, ko tie pārraida vai uzglabā, kā arī neuzliek pienākumu aktīvi meklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību.***" Vienlaikus direktīvas 47. apsvērumā atgādināts, ka tas attiecas tikai uz vispārīga rakstura pārraudzības pienākumiem un automātiski "*neattiecas uz pārraudzības pienākumu īpašos gadījumos un jo īpaši neietekmē valstu iestāžu rīkojumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem*".

Šajā sakarā savā 2016. gada paziņojumā par tiešsaistes platformām Komisija apņēmas attiecībā uz tiešsaistes platformām saglabāt līdzsvarotu un paredzamu atbildības režīmu, kas būtu galvenais regulatīvais elements digitālās inovācijas atbalstam digitālajā vienotajā tirgū.

Šajā paziņojumā sniegtie norādījumi neskar ES *acquis* un attiecas uz tiešsaistes platformu darbībām, jo īpaši to sniegtajiem mitināšanas pakalpojumiem²⁷ E-komercijas direktīvas 14. panta izpratnē, un tie attiecas uz visām nelikumīga satura kategorijām, vienlaikus pilnībā apzinoties, ka dažāda veida saturs prasa atšķirīgu pieeju.

Pašlaik ES nav vienotas un saskaņotas pieejas nelikumīga satura izņemšanai. ES tiek izmantotas dažādas pieejas atkarībā no dalībvalsts, satura kategorijas vai tiešsaistes platformas veida. **Ja pieeja būtu saskaņotāka, nelikumīgu saturu varētu apkarot sekmīgāk. Tas arī atsauktos pozitīvi uz digitālā vienotā tirgus attīstību** un samazinātu atbildības nodrošināšanas izmaksas, ko rada tiešsaistes platformām, tostarp jaunpienācējiem, uzliktās daudzās lomas.

Ir svarīgi uzsvērt, ka šis tiesiskais satvars nedefinē un arī nesaskaņo pazīmes, pēc kurām saturu atzīst par nelikumīgu. **Pazīmes, kas nosaka, ka saturs ir nelikumīgs, ir definētas atsevišķos ES un nacionāla**

²⁴ Jānorāda, ka saskaņā ar E-komercijas direktīvu 12.–14. pantā paredzētais atbrīvojums no atbildības uzņemšanās attiecas tikai uz tiem informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, kuri kvalificējami par starpniekpakalpojumu sniedzējiem (t. i., tie sniedz vienkāršas pārraidīšanas [direktīvā — vienkāršā līnija], kešdarbes [direktīvā — superātrā līnija] vai mitināšanas pakalpojumus). Direktīvas 42. apsvērumā ir paskaidrots, ka, lai šīm darbībām varētu piemērot atbrīvojumu no atbildības uzņemšanās, tām jāatbilst šādām pazīmēm: "tikai tehniskas, automātiskas un pasīvas, kas netieši norāda, ka informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem nav nedz zināšanu, nedz kontroles pār informāciju, ko pārraida vai uzglabā".

²⁵ Lielākā daļa tiešsaistes platformu piedāvā lietotāju augšupielādēta satura mitināšanas pakalpojumus.

²⁶ E-tirdzniecības direktīvas 40. apsvēruma. Jānorāda, ka šis paziņojums vairāk koncentrējas uz mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, nevis vienkāršas pārraidīšanas (12. pants) vai kešdarbes (13. pants) pakalpojumu sniedzējiem.

²⁷ Mitināšanas pakalpojums ir informācijas sabiedrības pakalpojums, kas ietver pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas glabāšanu. Šī kategorija var ietvert dažādus aktorus — te minamas tiešsaistes tirdzniecības vietas, video kopīgošanas platformas, sociālie tīkli, emuāru vietnes vai atsauksmju vietnes, kā arī lietotāju komentāru sadaļas ziņu lapās.

līmeņa tiesību aktos²⁸. Lai gan, piemēram, terorismu popularizējošo materiālu, nelikumīgas naida runas vai bērnu seksuālas izmantošanas vai cilvēktirdzniecības materiālu būtība, īpatnības un nodarītais kaitējums ļoti atšķiras no intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, ražojumu drošuma noteikumiem, nelikumīgas komercprakses tiešsaistē vai neslavu nesošām tiešsaistes darbībām, visas šīs nelikumīga satura kategorijas regulē viens un tas pats visaptverošais tiesiskais satvars, kas izveidots ar E-komercijas direktīvu. Turklāt, ņemot vērā, ka *izņemšanas process* šīm dažādajām satura kategorijām ir visai līdzīgs, šis paziņojums aptver visu veidu nelikumīgu tiešsaistes saturu, taču **attiecīgos un pamatotos gadījumos ir paredzētas nozarēm specifiskas atšķirības**.

Tiesas un nacionālās kompetentās iestādes, tostarp tiesībsardzības iestādes, ES ir kompetentas veikt kriminālvajāšanu un piemērot kriminālsodu, ievērojot konkrētās tiešsaistes darbības vai informācijas nelikumīgumam atbilstošu procesu. Tajā pašā laikā tiešsaistes platformas ir tiesīgas nepieļaut, ka to infrastruktūru un darbību izmanto noziegumu pastrādāšanai, tām ir pienākums aizsargāt to lietotājus un nepieļaut nelikumīga satura parādīšanos to platformā, kā arī parasti tām ir tehniskie līdzekļi, kas vajadzīgi šāda satura identificēšanai un izņemšanai. Vēl jo svarīgāk tas ir tāpēc, ka tiešsaistes platformas ir veikušas apjomīgas investīcijas augsti attīstītu tehnoloģiju izstrādē, ar kuru palīdzību tās proaktīvi vāc informāciju par saturu, kas ir apritē to telpā, kā arī par lietotāju paradumiem. Ātra lēmumu pieņemšana par nelikumīga satura izņemšanu ir svarīga, taču jāizmanto arī pienācīgi aizsarglīdzekļi. Tam arī vajadzīgs līdzsvars starp publiskajām un privātajām struktūrām.

Šā iemesla dēļ šajā paziņojumā izklāstītās vadlīnijas un principi neattiecas tikai uz nelikumīga satura atklāšanu un izņemšanu, bet pievēršas arī jautājumiem par *likumīga* satura izņemšanu (dažkārt sauktu arī par pārmērīgu izņemšanu), kas ietekmē vārda brīvību un mediju plurālismu. Tādēļ būtu jāparedz pienācīgi aizsarglīdzekļi, kuri būtu pielāgoti konkrētajai nelikumīga satura kategorijai.

Sabiedrības intereses var apdraudēt saturs, kurš varbūt nav nelikumīgs, taču var potenciāli nodarīt kaitējumu, piemēram, viltus ziņas vai nepilngadīgajiem kaitīgs saturs²⁹. Tomēr uzsvars šajā paziņojumā likts uz **nelikumīga satura** atklāšanu un izņemšanu.

3. NELIKUMĪGA SATURA ATKLĀŠANA UN PAZIŅOŠANA

Šīs sadaļas mērķis ir izklāstīt, **kas tiešsaistes platformām, kompetentajām iestādēm un lietotājiem būtu jādara, lai ātri un efektīvi atklātu nelikumīgu saturu**.

Tiešsaistes platformas par nelikumīgu saturu var uzzināt dažādos veidos, izmantojot dažādus kanālus. Šie paziņošanas kanāli var būt šādi: i) tiesas nolēmums vai administratīvs lēmums, ii) paziņojumi no kompetentajām iestādēm (piem., tiesībsardzības struktūrām), specializētiem uzticamiem

²⁸ Daži piemēri ES tiesībās aptvertajām (vai ierosinātajām) jomām ir kūdīšana uz terorismu, naida runa, bērnu seksuālā izmantošana, intelektuālā īpašuma tiesības, produktu drošums, pārtikas un tabakas izstrādājumu, kā arī viltotu zāļu piedāvāšana un tirdzniecība u. c. Komisija 2016. gadā arī precizēja Direktīvā 2005/29/EK par negodīgu komercpraksi noteiktos tiešsaistes platformu pārredzamības un profesionālās rūpības pienākumus gadījumos, kad platformas attiecībā pret patērētājiem darbojas kā tirgotāji.

²⁹ Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas pārskatīšanas priekšlikums risina šo jautājumu audiovizuālā satura jomā.

signalizētājiem, intelektuālā īpašuma tiesību turētājiem vai parastiem lietotājiem vai iii) platformas pašas veikta izmeklēšana vai zināšanas.

Papildus juridiskiem pienākumiem, kas izriet no ES un valstu tiesību aktiem, un rūpības pienākumam, tiešsaistes platformām būtu jāuzņemas atbildība par to, lai lietotājiem tiktu nodrošināta droša tiešsaistes vide, kurā netiek atbalstītas kriminālas un citas nelikumības darbības un kura kavē un gādā par to, lai tiešsaistē netiktu veikti krimināli un cita veida pārkāpumi.

3.1. Tiesas un kompetentās iestādes

Saskaņā ar ES un/vai valstu tiesību aktiem nacionālās tiesas un dažos gadījumos kompetentās iestādes var izdot saistošus nolēmumus vai administratīvus lēmumus, kuri adresēti tiešsaistes platformām un kuros pieprasīts izņemt nelikumīgu saturu vai bloķēt piekļuvi tam³⁰.

Ņemot vērā, ka ātra nelikumīgu materiālu izņemšana bieži ir svarīga, lai ierobežotu to plašāku izplatīšanu un nodarīto kaitējumu, tiešsaistes platformām būtu arī jāspēj pieņemt ātrus lēmumus par to, kā rīkoties attiecībā uz nelikumīgu saturu tiešsaistē, bez prasības to darīt, pamatojoties uz tiesas nolēmumu vai administratīvu lēmumu, jo īpaši gadījumos, kad tiesībaizsardzības iestādes identificējušas potenciāli nelikumīgu saturu un paziņojušas par to. Tajā pašā laikā, lai garantētu lietotāju tiesības uz efektīvu tiesībaizsardzību, tiešsaistes platformām būtu jāievieš pienācīgi aizsarglīdzekļi, kad tās īsteno savu atbildību šajā jomā.

Tāpēc tiešsaistes platformām ir jābūt resursiem, kas vajadzīgi, lai izprastu tiesiskos regulējumus, kuru ietvaros tās darbojas. Tām būtu arī attiecīgā gadījumā **cieši jāsadarbojas ar tiesībaizsardzības iestādēm un citām kompetentajām iestādēm**, nodrošinot, ka ar tām var ātri un efektīvi sazināties saistībā ar pieprasījumiem nekavējoties izņemt nelikumīgu saturu, kā arī lai vajadzības gadījumā brīdinātu tiesībaizsardzības iestādes par iespējamām noziedzīgām darbībām tiešsaistē³¹. Lai izvairītos no centienu un paziņojumu dublēšanas, kas tādējādi samazinātu izņemšanas procesa efektivitāti un rezultativitāti, arī tiesībaizsardzības iestādēm un citām kompetentajām iestādēm vajadzētu pēc iespējas savstarpēji sadarboties efektīvu digitālo saskarņu izstrādē, kuras atvieglos paziņojumu ātru un drošu iesniegšanu un nodrošinās, ka nelikumīgs saturs tiek efektīvi identificēts un paziņots. Platformu un iestāžu kontaktpunktu izveide ir ļoti svarīga, lai šāda sadarbība tiktu pienācīgi īstenota.

³⁰ E-komercijas direktīvas 14. panta 3. punktā ir paskaidrots, ka 14. pants "neietekmē tiesas vai administratīvās iestādes tiesības saskaņā ar dalībvalstu juridisko sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam likvidēt vai novērst likuma pārkāpumu". Piemēram, Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu 11. pantā ir noteikts: "Dalībvalstis nodrošina arī to, ka tiesību īpašnieki var lūgt piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret starpniekiem, kuru pakalpojumus izmanto trešā persona intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanai, neskarot Direktīvas 2001/29/EK 8. panta 3. punktu."

³¹ E-komercijas direktīvas 15. panta 2. punkts nosaka: "Dalībvalstis var paredzēt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem nekavējoties informēt kompetentās valsts iestādes par iespējamām veiktajām nelegālajām darbībām vai informāciju, ko sniedz pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu saņēmēji, vai pienākumu kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma darīt zināmu informāciju, kas ļauj noteikt tos pakalpojumu saņēmējus, ar kuriem pakalpojumu sniedzējiem ir glabāšanas līgumi."

Attiecībā uz terorismu popularizējošu saturu³² Eiropola paspārnē ir izveidota ES vienība ziņošanai par interneta saturu (*IRU*), kurā strādājošie drošības eksperti izvērtē šādu saturu un ziņo par to tiešsaistes platformai (dažas dalībvalstis ir izveidojušas savas nacionālās *IRU*).

Tiešsaistes platformām vajadzētu **sistemātiski uzlabot sadarbību ar kompetentajām iestādēm dalībvalstīs, savukārt dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiesas spēj sekmīgi reaģēt uz nelikumīgu saturu tiešsaistē, kā arī tām jā rūpējas par ciešāku (pārrobežu) sadarbību starp iestādēm.**

Tiešsaistes platformām un tiesībsargāšanas iestādēm vai citām kompetentajām iestādēm būtu jāizveido ES funkcionējoši kontaktpunkti un vajadzības gadījumā jāizstrādā efektīvas digitālās saskarnes, kas atvieglotu to sadarbību.

Platformas un tiesībsargāšanas iestādes tiek arī mudinātas izstrādāt **tehniskās saskarnes, kas ļautu tām sadarboties efektīvāk visā satura pārvaldības ciklā.** Arī sadarbība ar tehnisko kopienу var palīdzēt izstrādāt sekmīgus un tehniski pārdomātus risinājumus šai problēmai.

3.2. Paziņojumi

3.2.1. Uzticami signalizētāji

Nelikumīga tiešsaistē pieejamā satura izņemšana notiek ātrāk un drošāk, ja tiešsaistes platformām ir mehānismi, kas kalpo kā konfidenciāls kanāls tiem ziņotājiem, kuriem ir īpašas zināšanas un kuri ar tā palīdzību ziņo par potenciāli nelikumīgu saturu tīmekļa vietnē. Šādus speciālistus sauc par “uzticamiem signalizētājiem”, kas ir specializētas vienības ar īpašām zināšanām nelikumīga satura identificēšanā un īpaši izveidotas struktūras šāda satura atklāšanai un identificēšanai tiešsaistē.

Salīdzinājumā ar parastajiem lietotājiem **uzticami signalizētāji ir apveltīti ar zināšanām un darbojas, ievērojot augstus kvalitātes standartus,** kas parasti nozīmē augstākas kvalitātes paziņojumus un ātrāku izņemšanu. Tiešsaistes platformas tiek aicinātas izmantot esošos uzticamo signalizētāju tīklus. Piemēram, attiecībā uz terorismu popularizējošu saturu Eiropola *IRU* ir zināšanas, kas vajadzīgas, lai novērtētu, vai konkrētais materiāls ir uzskatāms par teroristu un vardarbīgu ekstrēmistu tiešsaistes saturu, un šī vienība papildus savai tiesībsargājošajai lomai šīs savas zināšanas izmanto, darbojoties kā uzticams signalizētājs. Vēl viens uzticama signalizētāja piemērs ir *INHOPE* uzticības dienestu tīkls ziņošanai par bērnu seksuālas izmantošanas materiāliem; attiecībā uz nelikumīgas naida runas saturu minamas pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai daļēji publiskas struktūras, kuras ir specializējušās nelikumīgu rasistisku un ksenofobisku izteikumu identificēšanai tiešsaistē, kā arī ziņošanai par tiem.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus paziņojumus un ātrāku nelikumīgā satura izņemšanu, nozares pārstāvjiem vajadzētu ES līmenī vienoties **par kritērijiem, kuru pamatā ir pamattiesību un demokrātisko vērtību ievērošana.** To varētu izdarīt, izmantojot pašregulācijas mehānismus vai ES standartizācijas sistēmā, **kurā konkrētu vienību var uzskatīt par uzticamu signalizētāju** un kas ļauj pietiekami elastīgi ņemt vērā saturam specifiskas īpatnības un uzticamā signalizētāja lomu. Citi šādi kritēriji varētu ietvert iekšējos apmācības standartus, procesa standartus un kvalitātes

³² Direktīvas (ES) 2017/541 par terorisma apkarošanu 5. panta izpratnē.

nodrošināšanu, kā arī juridiskos aizsarglīdzekļus attiecībā uz neatkarību, interešu konfliktiem, privātuma un personas datu aizsardzību, taču tas nav izsmeļošs saraksts. Šie aizsarglīdzekļi ir īpaši nozīmīgi tajos retajos gadījumos, kad platformas var izņemt saturu pēc paziņojuma saņemšanas no uzticama signalizētāja, neveicot papildus satura likumīguma pārbaudi. Šajos nedaudzajos gadījumos uzticamos signalizētājus varētu revidēt, par pamatu izmantojot šos kritērijus, un uzticamas personas statusu varētu apliecināt ar sertifikācijas palīdzību. Taču visos gadījumos vajadzētu būt pieejamiem pienācīgiem aizsarglīdzekļiem, kas aizsargātu sistēmu pret ļaunprātīgu izmantošanu (sk. 4.3. iedaļu).

Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā vajadzētu būt iespējai piedalīties uzticamo signalizētāju ziņošanas mehānismos.

Jāpanāk saprātīgs līdzsvars starp vajadzību nodrošināt kvalitatīvus paziņojumus no uzticamajiem signalizētājiem, to papildu pasākumu tvērumu, kurus uzņēmumi veiktu attiecībā uz uzticamajiem signalizētājiem, un slogu, ko rada šo kvalitātes standartu nodrošināšana. Ja uzticamu signalizētāju mehānismi ir izmantoti neatbilstoši iedibinātajiem standartiem, būtu jāatņem īpašais uzticama signalizētāja statuss.

Komisija aicina tiešsaistes platformas un uzticamos signalizētājus strādāt ciešā sadarbībā. Uzticamo signalizētāju paziņojumi platformām būtu jāizskata paātrināti. Šai sadarbībai vajadzētu nodrošināt savstarpēju informācijas apmaiņu, kas ļaus laika gaitā izvērtēt un uzlabot izņemšanas procesu.

Komisija turpinās **pētīt** (veidojot dialogu ar relevantajām ieinteresētajām personām) **iespējas vienoties par ES mēroga kritērijiem uzticamiem signalizētājiem.**

3.2.2. *Lietotāju paziņojumi*

Lai cīņa pret nelikumīgu saturu tiešsaistē būtu sekmīga, iespēju signalizēt tiešsaistes platformai par nelikumīgu saturu vajadzētu dot arī parastiem lietotājiem, sniedzot pārlicību, ka pamatoti paziņojumi tiks ātri izskatīti un ņemti vērā.

Tiešsaistes platformām vajadzētu izveidot viegli pieejamu un lietotājiem draudzīgu mehānismu, ar kura palīdzību lietotāji varētu ziņot par platformā mitinātu saturu, kas uzskatāms par nelikumīgu.

Ja saturs ir publiski pieejams, šādiem ziņošanas mehānismiem vajadzētu būt pieejamiem arī plašākai sabiedrībai, t. i., arī tiem, kas nav reģistrēti lietotāji. Lai uzlabotu potenciāli nelikumīgā satura izvērtēšanas efektivitāti un akurātumu, šajā mehānismā vajadzētu paredzēt **vienkāršu iespēju iesniegt paziņojumus elektroniski.**

Komisijas priekšlikuma par Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas pārskatīšanu mērķis ir noteikt pienākumu video kopīgošanas platformu operatoriem izveidot un izmantot mehānismus, ar kuru palīdzību lietotāji var ziņot vai signalizēt par audiovizuālo saturu, kas varētu kaitēt nepilngadīgo fiziskajai, garīgajai vai tikumiskajai attīstībai, kā arī par saturu, kas kūda uz vardarbību vai kurina naidu.

3.2.3. *Paziņojumu kvalitātes nodrošināšana*

Tiešsaistes platformām vajadzētu ieviest iedarbīgus mehānismus, kas atvieglotu tādu paziņojumu iesniegšanu, kuri ir pietiekami precīzi un pienācīgi pamatoti, lai platformas varētu pieņemt ātru un

informētu lēmumu par turpmāko rīcību. Tam vajadzētu atvieglot tādu paziņojumu iesniegšanu, kuros **paskaidroti iemesli**, kāpēc paziņojuma sniedzējs saturu uzskata par nelikumīgu, kā arī ir dota skaidra **norāde par potenciāli nelikumīgā satura atrašanās vietu** (piem., tīmekļa vietnes adrese).

Šādiem ziņošanas mehānismiem vajadzētu būt redzamiem, viegli pieejamiem, **lietotājiem draudzīgiem un kontekstuāliem**. Tiem arī vajadzētu nodrošināt iespēju **vienkārši ziņot** par dažādām satura kategorijām, piem., piedāvāt izvēlēties no saraksta iemeslus, kāpēc saturs būtu uzskatāms par nelikumīgu. Ja tas ir tehniski iespējams, var izmantot tādus elementus kā paziņojuma iesniegšana uzreiz pēc saskaršanās ar konkrēto materiālu vai iespēja saglabāt lietotāja akreditācijas datus.

Šāds pietiekami pamatots un detalizēts paziņojums ļauj platformas operatoram ātri atrast potenciāli nelikumīgo saturu, veikt rūpīgu satura nelikumīguma izvērtējumu un vajadzības gadījumā nekavējoties rīkoties. Tas, cik daudz informācijas platformām nepieciešams, lai nekavējoties pieņemtu informētu lēmumu, ir lielā mērā atkarīgs no satura veida.

Parasti lietotājiem nav obligāti jāatkļāj sava identitāte, kad tie ziņo par potenciāli nelikumīgu saturu, izņemot, ja šī informācija ir vajadzīga, lai noteiktu satura likumīgumu (piem., noteiktu intelektuālā īpašuma tiesību īpašnieku). Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad var būt apdraudēta to drošība, kā arī tad, ja identitātes atklāšanai var būt juridiskas sekas. Ja lietotājs saziņā ar platformu vēlas saglabāt anonimitāti, paziņojumus vajadzētu iesniegt ar uzticamo signalizētāju starpniecību (ja tādi ir).

Tomēr **paziņojuma iesniedzējiem vajadzētu būt iespējai paziņojumā brīvprātīgi norādīt savu kontaktinformāciju**, lai tiešsaistes platforma varētu lūgt papildu informāciju vai informēt paziņojuma iesniedzēju par plānoto turpmāko rīcību. Šajā gadījumā paziņojuma iesniedzējam būtu jāsaņem **apstiprinājums par saņemšanu un informācija par to, kas tiks darīts pēc paziņojuma saņemšanas**.

Ja paziņojuma iesniedzējs saņem apstiprinājumu par saņemšanu, viņam nebūs jāpārbauda, vai pēc paziņojuma saņemšanas ir veiktas turpmākas darbības, turklāt tas var kalpot par pierādījumu tiesas un ārpustiesas procesos saskaņā ar šādos procesos piemērojamajiem noteikumiem.

3.3. Proaktīvi pasākumi, kas būtu jāveic tiešsaistes platformām

3.3.1. Proaktīvi pasākumi un atbrīvojums no atbildības

Ņemot vērā tiešsaistes platformu centrālo lomu un spējas, kā arī saistīto atbildību, tām nevajadzētu tikai aprobežoties ar reaģēšanu uz paziņojumiem un vajadzētu **pieņemt iedarbīgus proaktīvus pasākumus nelikumīga satura atklāšanai un izņemšanai tiešsaistē**. Turklāt attiecībā uz dažām nelikumīga satura kategorijām mērķi samazināt nopietna kaitējuma risku var pilnībā sasniegt tikai tad, ja platformas veic šādus proaktīvus pasākumus.

Komisija uzskata, ka šādi brīvprātīgi, proaktīvi pasākumi **automātiski nenozīmē, ka tiešsaistes platforma zaudē tiesības saņemt atbrīvojumu no atbildības**, kas paredzēts, E-komercijas direktīvas 14. pantā.

Pirmkārt, šis atbrīvojums no atbildības attiecas tikai uz mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuri atbilst nosacījumiem minētās direktīvas 14. pantā; šādu pakalpojumu sniedzēji ir tie, kuru darbības ietver informācijas glabāšanu pēc trešo personu lūguma un kuriem **nav aktīvas lomas**, kas nozīmē, ka tiem nav zināšanu vai kontroles pār šādu informāciju³³.

Komisijas 2016. gada 14. septembra priekšlikuma Direktīvai par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū 38. apsvērumā par šo jautājumu teikts: *“Attiecībā uz [E-komercijas direktīvas] 14. pantu nepieciešams verificēt, vai pakalpojumu sniedzējam ir aktīva loma, tostarp vai tas optimizē augšupielādēto darbu vai citu tiesību aktu pasniegšanu vai tos reklamē, neatkarīgi no tā, kāda veida līdzekļus šīm darbībām izmanto.”*

Jo īpaši attiecībā uz E-komercijas direktīvas 14. pantu *L'Oréal v eBay* lietā Tiesa precizēja, ka *“tas vien, ka [tiešsaistes platforma] uz sava servera glabā pārdošanas piedāvājumus, nosaka sava pakalpojuma nosacījumus, saņem par to atlīdzību un saviem klientiem sniedz vispārīga rakstura informāciju, tai nevar liegt [E-komercijas direktīvas 14. pantā] paredzētās atkāpes atbildības jomā”*³⁴. Tomēr Tiesa nolēma, ka tās var liegt, *“ja [tiešsaistes platforma] sniedz palīdzību, kura ietver pārdošanas piedāvājumu pasniegšanas optimizāciju vai šo piedāvājumu reklamēšanu”*³⁵.

Tas liek domāt, ka tas vien, ka tiešsaistes platforma vispārīgā veidā veic noteiktus pasākumus saistībā ar saviem pakalpojumiem, ne vienmēr nozīmē, ka tai ir aktīva loma attiecībā uz tajā glabātajiem satura elementiem un ka šā iemesla dēļ tiešsaistes platforma nevar izmantot atbrīvojumu no atbildības. Komisija uzskata, ka šādos pasākumos var un ka tajos tiešām vajadzētu iekļaut proaktīvus pasākumus nelikumīga tiešsaistes satura atklāšanai un izņemšanai, jo īpaši, ja šādus pasākumus veic, piemērojot tiešsaistes platformas pakalpojumu noteikumus. Tas atbildīs līdzsvaram starp dažādajām interesēm, kuru cenšas panākt E-komercijas direktīva³⁶. Tajā patiešām atgādināts, ka visu iesaistīto pušu interesēs ir pieņemt un īstenot ātras un uzticamas procedūras, lai liegtu piekļuvi nelikumīgai informācijai un to izņemtu³⁷. Lai gan minētajā direktīvā nav noteikts, ka tiešsaistes platformām ir obligāti jāiesaistās vispārējā aktīvā faktu noskaidrošanā³⁸, tajā tomēr ir atzīts brīvprātīgu pasākumu nozīmīgums³⁹.

Otrkārt, saskaņā ar E-komercijas direktīvas 14. pantu pakalpojumu sniedzēji, uz kuriem attiecas minētais nosacījums, ir atbrīvoti no atbildības tikai tad, ja izpildās šādi **divi nosacījumi**: a) tiem patiesi nav zināms par nelikumīgu darbību vai informāciju un attiecībā uz prasībām par kaitējumu tiem nav zināmi fakti vai apstākļi, kas liecinātu par nelikumīgu darbību vai informāciju, vai b) pēc šādu ziņu saņemšanas vai apstākļu konstatēšanas tie informāciju nekavējoties izņem vai liedz tai piekļuvi.

³³ E-tirdzniecības direktīvas 42. apsvēruma. Sk. *Google France*, 114. un 120. punkts; 2011. gada 12. jūlija spriedums lietā C-324/09 *L'Oréal pret eBay*, 113. punkts.

³⁴ *eBay* 115.

³⁵ *eBay* 116.

³⁶ E-komercijas direktīvas 41. apsvēruma.

³⁷ E-komercijas direktīvas 40. apsvēruma.

³⁸ E-komercijas direktīvas 15. panta 1. punkts.

³⁹ E-komercijas direktīvas 40. apsvēruma.

Tiesa ir precizējusi, ka šie apstākļi attiecas uz *“jebkuru situāciju, kurā attiecīgā [tiešsaistes platforma] vienā vai otrā veidā uzzina par šādiem [faktiem vai apstākļiem, pamatojoties uz kuriem, rūpīgam ekonomikas dalībniekam būtu bijusi jāidentificē attiecīgā nelikumība]”* un ka tas – papildus trešās personas paziņojumam – ietver situāciju, kad platforma *“atklāj prettiesisku darbību vai informāciju pēc pārbaudes, ko tā veikusi pēc savas iniciatīvas”*⁴⁰.

No tā izriet, ka tiešsaistes platformas veikti proaktīvi pasākumi nelikumīga satura atklāšanai un izņemšanai var novest pie tā, ka platforma konstatē apstākļus vai gūst ziņas par nelikumīgām darbībām vai nelikumīgu informāciju, kas tādējādi var novest pie saskaņā ar E-komercijas direktīvas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktā atbrīvojuma no atbildības zaudēšanas. Tomēr šādos gadījumos, kad tiešsaistes platforma konstatē šādus apstākļus vai iegūst šādas ziņas, tai joprojām ir iespēja ātri rīkoties, lai izņemtu attiecīgo informāciju vai liegtu tai piekļuvi. Ja tiešsaistes platforma šādi rīkojas, uz to turpina attiekties atbrīvojums no atbildības saskaņā ar 14. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Tāpēc bažām par atbrīvojuma no atbildības zaudēšanu nevajadzētu liegt vai atturēt piemērotos iedarbīgos, proaktīvos, brīvprātīgos pasākumus, kuru izmantošanu cenšas rosināt šis paziņojums.

3.3.2. Tehnoloģiju izmantošana nelikumīga satura atklāšanai

Ņemot vērā ar tiešsaistes platformu starpniecību izmantoto materiālu apjomu, kā arī tehnoloģisko progresu informācijas apstrādes un datorintelektu jomā, par aizvien svarīgāku rīku cīņā pret nelikumīgu saturu tiešsaistē kļūst **automātiskas atklāšanas un filtrēšanas tehnoloģiju izmantošana**. Daudzas lielas platformas patlaban tādā vai citādā veidā izmanto datu salīdzināšanas algoritmus, kuru pamatā ir virkne tehnoloģiju, sākot ar metadatu vienkāršu filtrēšanu un beidzot ar satura jaukšanu un tā “pirkstu nospiedumu” ņemšanu.

E-komercijas direktīvā precizēts, ka ar atbildību saistītie noteikumi neliedz attīstīt un iedarbīgi izmantot tādas tehniskas aizsardzības un identificēšanas sistēmas un tehniskās uzraudzības instrumentus, kuru pamatā ir digitālās tehnoloģijas⁴¹. Tomēr minētajā direktīvā arī skaidri norādīts, ka šādai rīcībai jānotiek, kā noteikts ES un valstu piemērojamajos tiesību aktos, jo īpaši saistībā ar privātuma un personas datu aizsardzību, un ka dalībvalstīm ir aizliegts noteikt vispārīgas uzraudzības pienākumus⁴².

Nozaru tiesību aktos var noteikt obligātus noteikumus tiešsaistes platformām veikt pasākumus, piemēram, saistībā ar autortiesībām, lai nodrošinātu nelikumīga satura atklāšanu un izņemšanu, arī tad, kad uz tām attiecas E-komercijas direktīvas 14. pantā paredzētais noteikums par atbrīvošanu no atbildības.

Kopumā šādas tehnoloģijas izmantošanu un turpmāku attīstīšanu saskaņā ar Eiropadomes 2017. gada 22. jūnija secinājumiem⁴³ **rosina tad**, ja ir runa par nopietnu kaitējumu. Lai identificētu

⁴⁰ eBay 120-121.

⁴¹ E-komercijas direktīvas 40. apsvērums.

⁴² E-komercijas direktīvas 40. apsvērums un 15. panta 1. punkts.

⁴³ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/22-euco-security-defence/>

potenciāli nelikumīgu saturu, var izmantot automātiskus rīkus un filtrus, un sekmīgi turpinās privātā un publiskā pētniecība šādu rīku izstrādei. Piemēram, autortiesību jomā satura automātiska atpazīšana jau vairākus gadus ir izrādījusies iedarbīgs instruments.

Nolūkā uzlabot nelikumīga satura identificēšanas tehnisko līdzekļu precizitāti **Komisija atbalsta tādu turpmāku pētniecību un inovatīvas pieejas**, kas pārsniedz līdz šim sasniegto līmeni⁴⁴. Komisija arī **mudina nozari nodrošināt tādu inovāciju efektīvu pārņemšanu, kuras var palīdzēt uzlabot automātiskās atklāšanas procedūru efektivitāti un iedarbīgumu**.

Vairumā gadījumu nozares pašreizējā labākā prakse ir izmantot automātiskus rīkus, kuri atlasa strīdīgu saturu, ko pēc tam pārbauda speciālisti, kuriem var būt nepieciešams izvērtēt, vai tas ir nelikumīgs. Šāds princips, kur sistēmā ietilpst arī cilvēks, kopumā ir svarīgs elements tādās automātiskās procedūrās, ar kurām cenšas noteikt konkrēta satura nelikumību, jo īpaši jomās, kurās kļūdu līmenis ir augsts vai kurās saturs ir jāsakata kontekstā ar pārējo informāciju.

Komisija uzskata, ka to tiešsaistes platformu, uz kurām attiecas E-komercijas direktīvas 14. pants, veiktie proaktīvie pasākumi to mitināta nelikumīga satura atklāšanai un izņemšanai – tostarp izmantojot automātiskus rīkus un rīkus, kas paredzēti iepriekš izņemta satura atkārtotas augšupielādes nepieļaušanai, – **paši par sevi nenoved pie atbrīvojuma no atbildības zaudēšanas**.

Nebūtu uzskatāms, ka šādu pasākumu veikšana nozīmē, ka attiecīgā tiešsaistes platforma aktīvi rīkojas, kas tai vairs neļautu izmantot minēto atbrīvojumu. Vienmēr, kad, īstenojot šādus pasākumus, tiešsaistes platforma konstatē vai gūst faktiskas ziņas par nelikumīgām darbībām vai nelikumīgu informāciju, tai ātri jārīkojas, lai izņemtu attiecīgo nelikumīgo informāciju vai liegtu tai piekļuvi, lai būtu izpildīts nosacījums par minētā atbrīvojuma turpmāku esamību spēkā.

Tiešsaistes platformām būtu jādara viss iespējama, lai proaktīvi atklātu, identificētu un izņemtu nelikumīgu saturu tiešsaistē. Komisija mudina tiešsaistes platformas aktīvi izmantot brīvprātīgus, proaktīvus pasākumus nolūkā atklāt un izņemt nelikumīgu saturu un palielināt sadarbību un ieguldījumus automātiskās atklāšanas tehnoloģiju un to izmantošanas jomā.

4. NELIKUMĪGA SATURA IZŅEMŠANA

Nelikumīga satura pēc iespējas ātrāka izņemšana no platformām ir visas sabiedrības interesēs. Tomēr šāda satura izņemšanai **nevajadzētu traucēt kriminālvajāšanu vai citas turpmākas darbības saistībā ar attiecīgo likumpārkāpumu**. Šajā sakarā svarīga politika ir pierādījumu apmaiņa starp publiskajām iestādēm un tiešsaistes platformām. Pārrobežu piekļuvi pierādījumiem vajadzētu

⁴⁴ Pētniecības un inovācijas darbības, kuras nozare veic patlaban, ir vērstas uz tādu analītisku rīku izstrādāšanu, kuri spētu labāk izprast dabisko valodu un informācijas kaskādes sociālajos tīklos, identificēt informācijas avotus, izplatīšanas veidus un viltus identitātes. Komisija ir arī atbalstījusi pētniecību un inovāciju šajā jomā, finansējot projektus, kuru mērķis ir izstrādāt automātiskas verifikācijas rīkus sociālajos tīklos lietotāju radīta satura patiesuma pārbaudei. Šie rīki var palīdzēt atklāt iespējamu nepatiesumu tekstos, attēlos vai videomateriālos un palīdzēt izsekot viltus ziņas. Tomēr to pašreizējās funkcionālās spējas neietver šāda satura nelikumīgā rakstura noteikšanu.

veicināt gaidāmajai likumdošanas iniciatīvai⁴⁵. Platformu veiktajai nelikumīgā satura izņemšanai nevajadzētu ietekmēt pārkāpumu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, pamatojoties uz Savienības vai valstu tiesību aktiem.

Vajadzētu būt pieejamiem arī tādiem **drošiem aizsarglīdzekļiem, kas ierobežotu likumīga satura izņemšanas risku**, un tos vajadzētu papildināt ar jēgpilniem pārredzamības pienākumiem nolūkā uzlabot izņemšanas procesa caurskatāmību.

4.1. Ātra izņemšana un tiesībaizsardzības iestāžu informēšana par noziedzīgu nodarījumu

E-komercijas direktīvā noteikts, ka tiešsaistes platformām, ja tās vēlas izmantot atbrīvojumu no atbildības, pēc tam, kad tās ieguvušas ziņas par nelikumīgu saturu, “ātri” jārikojas, lai to izņemtu. Praksē tas ir atkarīgs no konkrētā gadījuma specifikas, jo īpaši – nelikumīgā satura veida, paziņojuma precizitātes un potenciālā kaitējuma.

Praksē, lai noteiktu kāda satura elementa likumību vai nelikumību, dažāda veida saturam ir nepieciešams atšķirīgs kontekstuālas informācijas daudzums. Piemēram, vieglāk ir konstatēt bērnu seksuālas izmantošanas materiāla nelikumību, nekā noteikt, ka nelikumīgs ir neslavu ceļošs apgalvojums, jo šādā gadījumā parasti ir rūpīgi jāanalizē konteksts, kurā apgalvojums ir pausts.

Ja ir iespējams nopietns kaitējums, **piemēram, no kūdīšanas uz terorismu, ātra izņemšana ir īpaši svarīga, un tai var noteikt pat konkrētus termiņus.**

Daži brīvprātīgi procesi, piemēram, Rīcības kodekss cīņai pret nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem tiešsaistē, ir izvirzījuši indikatīvus mērķus attiecībā uz izņemšanas laikiem, proti, minētā kodeksa gadījumā – vairumā gadījumu 24 stundas.

Īpaši iedarbīga var būt **satura pilnīgi automatizēta dzēšana vai apturēšana**, un to vajadzētu piemērot gadījumos, kad apstākļi nerada šaubas par materiāla nelikumību, piemēram, tādos gadījumos, kad paziņojums par materiāla izņemšanu saņemts no tiesībaizsardzības iestādēm, vai, ja runa ir par zināmu nelikumīgu saturu, kas jau iepriekš ir ticis izņemts, taču jāņem vērā 4.3. iedaļā minētie aizsarglīdzekļi.

Parasti **izņemšanai, kura pamatojas uz uzticamu signalizētāju ziņojumiem, būtu jānotiek ātrāk**, pateicoties sniegtās informācijas kvalitātei un precizitātei un signalizētāju uzticamības statusam.

Gadījumos, kad runa ir par ekonomisko kaitējumu, ko rada intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšana, no šāda pārkāpuma izrietošais potenciālais ekonomiskais kaitējums var būt cieši saistīts ar izņemšanas ātrumu.

Ja platformas precīzi ziņos par laiku, kas patērēts izņemšanas pieprasījumu apstrādei atkarībā no satura veida, tas atvieglos veikto darbību ātruma novērtēšanu un kopumā uzlabos platformu pārskatatbildību.

⁴⁵ Papildu informācijai sk. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-3896097_en un https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/e-evidence_en.

Noteiktos gadījumos, īpaši tad, ja tiešsaistes platformām ir grūti novērtēt satura konkrēta elementa likumību un tas attiecas uz potenciāli strīdīgu lēmumu, tās varētu **šaubīgos gadījumus iesniegt izskatīšanai trešai personai** padoma saņemšanai. Dažādās dalībvalstīs šādas funkcijas pilda pašregulējuma struktūras vai kompetentās iestādes. Šāda sadarbība ir ļoti vēlama, stiprinot sadarbību starp tiešsaistes platformām un kompetentajām iestādēm.

Visbeidzot **tiešsaistes platformām tiesībaizsardzības iestādes būtu jāinformē** vienmēr, kad tām dara zināmus vai kad tās saskaras ar pierādījumiem par noziedzīgiem vai citiem nodarījumiem, lai brīdinātu attiecīgās iestādes un ļautu tām veikt izmeklēšanu un saukt pie atbildības personas, kuras rada šādu saturu, vai organizētas noziedznieku vai teroristu grupas, kas ļaunprātīgi izmanto tiešsaistes platformas pakalpojumus. Šādi rīkojoties, tām būtu jāievēro piemērojamās juridiskās prasības, tostarp Regula (ES) 2016/679 par personas datu aizsardzību⁴⁶. Tas var būt lietderīgi arī tādu ražojumu piedāvāšanas un pārdošanas un komercprakses gadījumos, kas neatbilst ES tiesību aktiem.

Nepieciešamība sadarboties ar tiesībaizsardzības iestādēm noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā dažos gadījumos var novest arī pie tā, ka tiešsaistes platformas neizņem attiecīgo nelikumīgo saturu, ja tas ir nepieciešams saistībā ar kādu konkrētu izmeklēšanu, to cieši pārraugot valsts iestādēm un ievērojot visus valsts kriminālprocesa noteikumus.

Tiesībaizsardzības iestādēm vajadzētu izveidot nepieciešamās spējas, lai tās varētu attiecīgi rīkoties, saņemot šādus ziņojumus⁴⁷. Labākās prakses piemērs saistībā ar kontaktpunktiem ir Eiropola izveidotais *SIRIUS* portāls⁴⁸, kura mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm veikt terorisma apkarošanas tiešsaistes izmeklēšanas, tostarp veicinot sadarbību starp platformām un ES tiesībaizsardzību⁴⁹.

Saskaņā ar E-komercijas direktīvas 14. pantu tiešsaistes platformām, ja tās vēlas, lai uz tām attiektos atbrīvojums no atbildības, ir ātri jāizņem nelikumīgais saturs pēc tam, kad tās par to informētas vai atklājušas. Īpaši ātra izņemšana ir svarīga tāda nelikumīga satura gadījumā, kad iespējams nopietns kaitējums, piemēram, kūdišanas uz terorismu gadījumos. Izņemšanas laiki un procedūras attiecībā uz dažāda veida nelikumīgo saturu būtu skaidri jānorāda pārredzamības ziņojumos.

Komisija turpinās analizēt jautājumu par konkrētiem izņemšanas termiņiem.

Noziedzīgus nodarījumus apliecinoši pierādījumi, kas iegūti saistībā ar nelikumīga satura izņemšanu, būtu jānosūta tiesībaizsardzības iestādēm, jo īpaši ievērojot Regulā (ES) 2016/679 noteiktās prasības, galvenokārt attiecībā uz personas datu apstrādes likumību.

⁴⁶ Regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts saistībā ar 6. panta 4. punktu.

⁴⁷ E-komercijas direktīvas 15. panta 2. punkts nosaka: "Dalībvalstis var paredzēt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem nekavējoties informēt kompetentās valsts iestādes par iespējamām veiktajām nelegālajām darbībām vai informāciju, ko sniedz pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu saņēmēji, vai pienākumu kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma darīt zināmu informāciju, kas ļauj noteikt tos pakalpojumu saņēmējus, ar kuriem pakalpojumu sniedzējiem ir glabāšanas līgumi."

⁴⁸ *Shaping Internet Research Investigations Unified System*.

⁴⁹ Eiropols turpinās veicināt jaunu vienotu kontaktpunktu izveidi, nodrošinot attiecīgu apmācību tiesībaizsardzības iestādēm valstīs, kurās vienotie kontaktpunkti vēl nav izveidoti.

4.2. Pārredzamības uzlabošana

4.2.1. Tiešsaistes platformu saturs politikas pārredzamība

Nosakot saturs likumību vai nelikumību, izmanto ES un valsts tiesību aktus. Vienlaikus arī pašu tiešsaistes platformu pakalpojumu sniegšanas noteikumos konkrēti saturs veidi var būt noteikti kā nevēlami vai apstrīdami.

Tiešsaistes platformām pakalpojumu sniegšanas noteikumos būtu sīki jāinformē par saturs politiku un nepārprotami jānorāda tas saviem lietotājiem. Šajos noteikumos vajadzētu noteikt ne tikai kārtību, kādā tiek dzēsts saturs vai liegta piekļuve tam, bet arī informēt par aizsarglīdzekļiem, kas nodrošina, ka ar saturu saistīti pasākumi nenoved pie saturs pārmērīgas izņemšanas. Konkrēti, lai uzlabotu platformu vispārējās izņemšanas politikas pārredzamību, tiešsaistes platformu pakalpojumu sniegšanas noteikumos būtu skaidri jānorāda, kādas ir lietotāju iespējas apstrīdēt izņemšanas lēmumus. Tam būtu jāpalīdz mazināt potenciālo negatīvo ietekmi uz lietotāju pamattiesībām uz vārda brīvību un informāciju⁵⁰.

Tiešsaistes platformām **pakalpojumu sniegšanas noteikumos** būtu jāsniedz **skaidrs, viegli saprotams un pietiekami sīks paskaidrojums par savu saturs politiku**. Tam būtu jāattiecas gan uz rīcību nelikumīga saturs gadījumā, gan rīcību gadījumos, kad saturs neatbilst platformas pakalpojuma sniegšanas noteikumiem. Visi ierobežojumi attiecībā uz konkrētā platformā atļautu saturu būtu skaidri jānorāda un jāpaziņo platformas lietotājiem. Šādā paskaidrojumā būtu jāietver arī procedūras, kas paredzētas saturs izņemšanas lēmumu apstrīdēšanai, tostarp arī attiecībā uz tādām izņemšanām, kuras veic, pamatojoties uz uzticamu signalizētāju ziņojumiem.

4.2.2. Pārredzamība attiecībā uz paziņošanas un rīcības procedūrām

Pārredzamības ziņojumos būtu jāziņo arī par platformas saturs pārvaldības politikas piemērošanas rezultātiem.

Tiešsaistes platformām būtu jāpublicē **pārredzamības ziņojumi** ar pietiekami detalizētu **informāciju par saņemto paziņojumu skaitu un veidu un veiktajām darbībām**, kā arī par **apstrādei patērēto laiku** un ziņojuma avotu⁵¹. Šajos ziņojumos būtu jāiekļauj arī informācija par **pretpaziņojumiem**, ja tādi saņemti, un uz tiem sniegtās atbildes. Komisija aicina šādu informāciju publicēt regulāri un vismaz reizi gadā.

Pienācīgi ņemot vērā ar saturu saistītās atšķirības, būtu labi, ja visā digitālajā vienotajā tirgū šie pārredzamības ziņojumi tiktu zināmā mērā **standartizēti**. Tas ļautu labāk veikt uzraudzību, atvieglotu šādas informācijas elektronisku apkopošanu un varētu palīdzēt izvairīties no nevajadzīgiem šķēršļiem, sniedzot pārrobežu mitināšanas pakalpojumus.

⁵⁰ Ja tiek apstrādāti personas dati, platformas nodrošina pārredzamu privātuma politiku saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 12. pantu.

⁵¹ Ziņošana par pašu izmeklēšanu, vispārīgiem lietotāju paziņojumiem, tiesībaizsardzības iestāžu paziņojumiem u. c.

Īpaša uzmanība būtu jāvelta tam, lai šādus pārredzamības datus varētu sniegt mazākas tiešsaistes platformas un MVU, un jebkādas atbalstošas darbības, piemēram, standartizēšana, būtu jāveic tā, lai pēc iespējas mazinātu administratīvo slogu.

Izmantojot strukturētus dialogus ar nozari, Komisija turpinās **pētīt standartizācijas potenciālu** attiecībā uz paziņošanas procedūrām un pārredzamības ziņojumiem par izņemšanas sistēmām un rezultātiem.

4.3. Aizsarglīdzekļi pret pārmērīgu izņemšanu un sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu

Ātra rīcība, tostarp augšupielādes filtrēšanas pasākumi vai automatizēta atklāšana nolūkā nodrošināt nelikumīga satura tūlītēju izņemšanu, jo īpaši gadījumos, kad procesā nepiedalās cilvēks, var ietekmēt lēmuma precizitāti, tostarp radot risku, ka tiks izņemts likumīgs saturs. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt pietiekamus aizsarglīdzekļus, lai kļūdaini dzēstu saturu būtu iespējams atjaunot.

4.3.1. Paziņojuma apstrīdēšana

Parasti satura nodrošinātājiem būtu **jādod iespēja apstrīdēt izņemšanas lēmumu, izmantojot pretpaziņojumu**. Tas ir spēkā arī gadījumos, kad satura izņemšana ir notikusi automatizētā veidā.

Piemēram, saskaņā ar priekšlikuma grozīt AVMPD 28.a pantu dalībvalstīm ir jānodrošina, ka strīdu izšķiršanai starp lietotājiem un video koplietošanas platformām par šo platformu piemērotiem attiecīgiem pasākumiem ir pieejami sūdzību un atlīdzības mehānismi.

Ja ar pretpaziņojumu tiek pietiekami pamatots, ka paziņotā darbība vai informācija nav nelikumīga, **platformas nodrošinātājam bez liekas vilcināšanas būtu jāatjauno izņemtais saturs vai jāļauj lietotājam to augšupielādēt atkārtoti, neskarot platformas pakalpojumu sniegšanas noteikumus**.

Lēmumu apstrīdēšanas iespējai būtu jāsamazina likumīga satura nepamatotu izņemšanu skaits, un tā varētu arī nodrošināt dokumentārus pierādījumus strīdu alternatīvas izšķiršanas mehānismiem vai pārsūdzības procedūrām tiesā.

Noteiktos apstākļos satura nodrošinātāja informēšana un/vai pretpaziņojuma atļaušana nebūtu piemērota, jo īpaši gadījumos, kad tas dalībvalstu iestādēm traucētu realizēt izmeklēšanas pilnvaras, lai atklātu, nepieļautu vai sauktu pie atbildības par noziedzīgu nodarījumu, piemēram, bērnu pornogrāfijas materiāliem.

Tiešsaistes platformām būtu tiešsaistē jāpiedāvā vienkāršas pretpaziņojuma sniegšanas procedūras. Kad tiek iesniegts pretpaziņojums, tiešsaistes platformām būtu jāsniedz atbilde, un negatīva lēmuma gadījumā tas būtu jāpamato. Ja konkrētajā dalībvalstī šāda kārtība ir pieejama, tiešsaistes platformas tiek mudinātas atļaut izmantot strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūras, lai izšķirtu strīdus saistībā ar pretpaziņojumiem.

4.3.2. Pasākumi pret negodprātīgiem paziņojumiem un pretpaziņojumiem

Tomēr paziņošanas un rīcības procedūras dažkārt var tikt izmantotas ļaunprātīgi vai negodprātīgi⁵². No šādas rīcības vajadzētu stingri atturēt, izmantojot labi iedibinātus un pārredzamus kritērijus, piemēram, samazinot tāda paziņojumu sniedzēja paziņojumu apstrādes prioritāti, kurš iesniedz lielu skaitu nederīgu paziņojumu vai no kura tiek saņemts liels daudzums pretpaziņojumu, vai anulējot uzticamā signalizētāja statusu. Šādu politiku vajadzētu arī skaidri aprakstīt tiešsaistes platformas pakalpojumu sniegšanas noteikumos, un tai vajadzētu attiekties arī uz tiešsaistes platformu vispārējās pārredzamības ziņojumiem, lai palielinātu publisko pārskatatbildību. Būtu jāievieš līdzīgi pasākumi attiecībā uz ļaunprātīgiem pretpaziņojumiem.

5. NELIKUMĪGA SATURA ATKĀRTOTAS PARĀDĪŠANĀS NEPIELAUŠANA

Kad nelikumīgs saturs ir atklāts un izņemts, tam tiešsaistē nevajadzētu parādīties atkārtoti. Šajā nolūkā ir vajadzīga efektīva un iedarbīga atkārtotas parādīšanās nepieļaušanas sistēma, kas pamatojas uz esošo labo praksi, kā arī attiecīgiem aizsargmehānismiem. Lai nepieļautu zināma nelikumīga materiāla izplatīšanu dažādās platformās, tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem ir jāsadarbjas ciešāk un pilnībā jāievēro piemērojamie konkurences tiesību aktu noteikumi. Ir svarīgi arī palielināt tiesībsardzības iestāžu sadarbību ar nelieliem, mazāk noturīgiem uzņēmumiem, kuri var kļūt par iecienītu platformu likumpārkāpējiem un citām nelikumīgās darbībās tiešsaistē iesaistītām personām, jo tiek uzskatīti par neaizsargātākiem nekā citi.

5.1. Pasākumi pret atkārtotiem pārkāpējiem

Lai nepieļautu, ka lietotāji atkal un atkal augšupielādē līdzīga veida nelikumīgu saturu, daudzas tiešsaistes platformas jau ir ieviesušas pret atkārtotiem pārkāpējiem vērstus pasākumus, piemēram, kontu darbības apturēšanu, kontu slēgšanu vai neuzkrītošas bloķēšanas pasākumus⁵³.

Tiešsaistes platformām vajadzētu veikt pasākumus, kas attur lietotājus no tāda paša rakstura nelikumīga satura atkārtotas augšupielādēšanas, un vērst savu rīcību uz to, lai iedarbīgi pārtrauktu šāda nelikumīga satura izplatīšanu.

Tam vajadzētu būt spēkā arī gadījumos, kad pārkāpējs un attiecīgā satura būtība ir tāda pati un kad lietotājs, attiecīgos gadījumos, jau ir ticis nekavējoties informēts par pret viņu saņemto paziņojumu(-iem) un par gaidāmo konta darbības apturēšanu vai slēgšanu. Tas ļautu lietotājam apstrīdēt lēmumu un atvieglotu piekļuvi tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret pasākumu, ja tas ir saskaņā ar līgumu starp lietotāju un platformu un piemērojamajiem tiesību aktiem. Arī šādos gadījumos, veicot personas datu jebkādu apstrādi, ir pilnībā jāievēro attiecīgie datu aizsardzības noteikumi.

⁵² Pierādījumi liecina, ka šādu informāciju izmanto konkurenti (*Notice and Takedown in Everyday Practice*, J Urban et al., UC Berkeley, 2016) un ka automatizētas paziņojumu sagatavošanas prakse ir tikusi ļaunprātīgi izmantota, lai izveidotu saites uz mākslīgi radītu saturu (*Google* pārredzamības ziņojums).

⁵³ Neuzkrītoša bloķēšana (*shadow-banning*) ir lietotāja izolēšana no tiešsaistes kopienas tādā veidā, ka pats lietotājs nenojauš, ka ir ticis izolēts.

Kā minēts iepriekš, nebūtu jāsniedz nekāda tāda informācija vai paziņojums par satura nodrošinātāju, kas dalībvalstu iestādēm varētu traucēt realizēt izmeklēšanas pilnvaras, lai atklātu, nepieļautu vai sauktu pie atbildības par noziedzīgu nodarījumu, kad ir nodrošināts nepieciešamais juridiskais pamats.

5.2. Automātiski atkārtotas augšupielādes filtri

Papildus 3.3. iedaļā minētajām tehnoloģijām, ko izmanto potenciāli nelikumīga satura identificēšanai, var izmantot tehnoloģiskus risinājumus ar augstāku uzticamības pakāpi, lai iezīmētu un izfiltrētu (izņemšana uz visiem laikiem) saturu, kas jau identificēts un novērtēts kā nelikumīgs. Tāpēc Komisija stingri iesaka plašāk izmantot šādus rīkus, tomēr arī ievērojot nepieciešamību pēc aizsargmehānismiem, piemēram, atgriezeniskuma un izņēmumiem, kā izklāstīts turpmāk.

Tieši tas pašlaik notiek ar “jaucēj kodu datubāzi”, ko izmanto saistībā ar teroristisku saturu un kas izstrādāta ES Interneta foruma ietvaros, autortiesību jomā un attiecībā uz bērnu pornogrāfijas materiāliem, kā arī attiecībā uz ražojumiem, kurus tiesībaizsardzības iestādes norādījušas kā tādas, kas neatbilst attiecīgajiem tiesību aktiem. Šādai praksei ir bijuši labi rezultāti. Tomēr to efektivitāte ir atkarīga no turpmākiem uzlabojumiem, lai mazinātu satura nepareizu identificēšanu un veicinātu gan kontekstjutīgu lēmumu pieņemšanu, gan arī nepieciešamos atgriezeniskuma aizsargpasākumus.

Piemēram, pamatojoties uz satura automātiskas atpazīšanas praksi autortiesību jomā, Komisijas priekšlikumā par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū šādas tehnoloģijas – ciktāl tās ir piemērotas un proporcionālas – tiek *inter alia* atzītas par iespējamu līdzekli nelicencēta satura pieejamības nepieļaušanai attiecīgajos tiešsaistes pakalpojumos.

Automātiskām izņemšanas uz visiem laikiem procedūrām būtu jāpieļauj uz kontekstu balstīti izņēmumi, un izņēmumi gadījumā, ja izņemts saturs tiek izmainīts tā, ka tas pēc tam atbilst juridiskajām vai citām prasībām. Saistībā ar kontekstuālu izņēmumu jomu un termiņiem būtu jāņem vērā satura īpašais veids un jebkādi saistīti drošības apdraudējumi, kā arī iespēja uz laiku apturēt šāda satura pieejamību, kamēr tiek veikta padziļināta izvērtēšana.

Komisija stingri iesaka arī turpmāk izmantot un izstrādāt automātiskas tehnoloģijas, lai nepieļautu nelikumīga satura atkārtotu nokļūšanu tiešsaistē.

Ja nelikumīga satura atkārtotas parādīšanās nepieļaušanai izmanto automātiskus rīkus, kļūdainiem lēmumiem būtu vajadzīgs atgriezeniskuma aizsargmehānisms, un šādas tehnoloģijas izmantošana un iespējas būtu skaidri jānorāda platformas pakalpojumu noteikumos.

Visām tiešsaistes platformām vajadzētu būt piekļuvei datubāzēm, ko izmanto, lai automātiski salīdzinātu un identificētu tiešsaistē atkārtoti nonākošu nelikumīgu saturu, tomēr visām apstrādes operācijām jāatbilst piemērojamajiem tiesību aktiem par personas datu aizsardzību un konkurenci. Šādu datubāzu gadījumā uzņēmumu privātuma politikā vajadzētu būt ietvertai pārredzamai informācijai par personas datu apstrādi.

Tiešsaistes platformām vajadzētu arī nodrošināt savu rīku nepārtrauktu atjaunināšanu atbilstoši likumpārskāpēju un citu nelikumīgās tiešsaistes darbībās iesaistītu personu mainīgajai taktikai un rīcībai, lai nodrošinātu, ka tiek tverts viss nelikumīgais saturs. Ja šādus rīkus izmanto saistībā ar

terroristisku saturu, tos vajadzētu pielāgot jauna un vēsturiska satura tveršanai, tā ātrai izskatīšanai un izņemšanai. Šāds saturs būtu jāpievieno starpplatformu rīkiem, piemēram, minētajai jaucējkode datubāzei (ko pašlaik izmanto saistībā ar teroristisku saturu). Šāda tehnoloģiskā attīstība būtu jāveic, sadarbojoties tiešsaistes platformām, kompetentajām iestādēm un citām ieinteresētajām personām, tostarp pilsoniskajai sabiedrībai.

6. SECINĀJUMI

Pieaugošais nelikumīgā satura apjoms, ko mitina tiešsaistes platformas, rada patiesu kaitējumu sabiedrībai, tostarp apdraud mūsu pilsoņu integritāti, cieņu un veselību. Ja problēma netiks pienācīgi risināta, šāds kaitējums mazinās arī uzticēšanos digitālajiem pakalpojumiem kā tādiem un galu galā digitālajam vienotajam tirgum, kas ir svarīgs inovācijas, izaugsmes un nodarbinātības dzinulis. Pat ja šādu saturu rada un augšupielādē trešās personas, tiešsaistes platformu pieaugošā ietekme sabiedrībā, kas izriet no tām piemītošās “vārtziņu” uz saturu un informāciju lomas, palielina to pienākumus attiecībā pret to lietotājiem un sabiedrību kopumā. Tāpēc tām būtu proaktīvi jārīkojas, lai izskaustu nelikumīgo saturu, nepieļautu tā atkārtotu parādīšanos, jāievieš efektīvas paziņošanas un rīcības procedūras, jāizveido labi funkcionējošas saskarnes ar trešām personām (piemēram, uzticamiem signalizētājiem) un jāpiešķir īpaša prioritāte valstu tiesībsargāšanas iestāžu paziņojumiem. Ja tiešsaistes platformas izlemj, kurš saturs būtu uzskatāms par nelikumīgu, saskaņā ar likumu būtu jāievieš pienācīgas pārbaudes un līdzsvars.

Šis paziņojums sniedz norādījumus un pats par sevi nemaina piemērojamo tiesisko regulējumu, kā arī nesatur juridiski saistošus noteikumus. Tā galvenais mērķis ir informēt tiešsaistes platformas par veidiem, kā tās var pildīt savus pienākumus attiecībā uz to mitināto nelikumīgo saturu. Paziņojuma mērķis ir arī izplatīt labu procesuālo praksi attiecībā uz dažādiem nelikumīgā satura veidiem un veicināt ciešāku sadarbību starp platformām un kompetentajām iestādēm. Šajā nolūkā tajā ir ieskicēta Eiropas pieeja nelikumīga satura problēmas risināšanai tiešsaistes platformās, proti, nepieciešamība ātri un efektīvi izņemt nelikumīgo saturu apvienojumā ar noziegumu nepieļaušanu un kriminālvajāšanu, vienlaikus sargājot tiesības uz vārda brīvību tiešsaistē. Šie norādījumi papildinās un pastiprinās jau notiekošos dialogus konkrētajā nozarē.

Būtu jāvelta īpaša uzmanība tam, lai nodrošinātu, ka šādas procedūras spēj īstenot mazākas tiešsaistes platformas, un daudzi šā paziņojuma elementi ir veidoti, ņemot vērā to īpašās vajadzības. Turklāt Komisija pētīs citus līdzekļus, lai rosinātu arī mazākas platformas izmantot šos norādījumus.

Digitālajā vienotajā tirgū ir nepieciešama lielāka publiskās politikas rīcības saskaņotība pāri ģeogrāfiskajām robežām. Tālab ar šo paziņojumu Komisija sper pirmo soli, piedāvājot kopīgus instrumentus kopīgās nelikumīgā satura izņemšanas problēmas risināšanai.

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja 2017. gada 13. septembra nodomu vēstulē Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Eiropas Savienības Padomes priekšsēdētājam nolūkā nodrošināt tiesiskuma un pamattiesību telpu, pamatojoties uz savstarpēju uzticēšanos, tika paziņots par turpmākiem pasākumiem, lai nodrošinātu ātru un proaktīvu tāda nelikumīga satura atklāšanu un izņemšanu, ar kuru tiek kurināts naidis un aicināts uz vardarbību un terorismu. Šis paziņojums ir šādu pasākumu pirmais elements. Komisija no tiešsaistes platformām turpmākajos mēnešos gaida ātru rīcību, tostarp

attiecīgu dialogu kontekstā un jo īpaši pievērošoties terorismam un nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem.

Komisija turpinās informācijas apmaiņu un dialogu ar tiešsaistes platformām un citām ieinteresētajām personām. Tā uzraudzīs progresu un novērtēs, vai ir vajadzīgi papildu pasākumi, lai nodrošinātu ātru un proaktīvu nelikumīga tiešsaistes satura atklāšanu un izņemšanu, tostarp iespējamus leģislatīvus pasākumus, ar kuriem varētu papildināt spēkā esošo regulatīvo sistēmu. Šis darbs tiks pabeigts 2018. gada maijā.